| | |
|---|---|
| **Ime predmeta 1** | ZBIRKA MARKA VINCENCA LIPOLDA |
| **Ime predmeta 2** | / |
| **ID številka / EŠD** | 002.40.Idrija |
| **Upravljavec** | Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9, 5280 Idrija. |
| **Lastništvo** | Javno |
| **Lastnik** | Občina Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija |
| **ID številka / EŠD** | 510:IDR;G-821, G-823, G-829, G-830, G-835, G-1047, G-1061–G-1066, G-1068–G-1074, G-1076–G-1080, G-1082–G-1086, G-1093, G-1095–G-1098, G-1109, G-1110, G-1119, G-1123–G-1226, G-1424–G-1508, G-1510–G-1595, G-1599–G-1639, G-1641–G-1652, G-1654–G-1762, G-1765–G-1773, G-1775–G-1917. |
| **Klasifikacija dediščine** | Rudišče |

## OPIS

| | |
|---|---|
| **Kratek opis** | Lipoldova zbirka je splošnega značaja, saj vsebuje kamnine, fosile, minerale in rude. V splošnem jo lahko označimo kot stratigrafsko – mineraloška zbirka. Vzorci so različnih oblik in velikosti. V zbirki najdemo vse kamnin (od skrilavcev do različnih dolomitov), ki so bile nabrane predvsem zaradi različnih fosilnih ostankov. S fosili je zbirka bogata. Poleg različno dobro ohranjenih školjk, polžev, mehkužcev, ramenonožcev, amonita, vsebuje zbirka tudi številne ostanke – odtise različnih rastlin. Tudi pri vzorcih mineralov je potrebno omeniti, da se nahajajo različno kristalizirani |

| | |
|---|---|
| | minerali na različnih kamninah. Enako velja za številne cinabaritne rude. Največ vzorcev mineralov predstavljajo pogostni idrijski minerali: cinabarit, pirit, markazit, kalcit, dolomit, kremen in idrijski mineral idrialit. V zbirki najdemo tudi številne različke idrijskih cinabaritnih rud. |
| **Mere** | 526 vzorcev različnih dimenizij |
| **Materiali** | Kamnine, fosili, minerali, različne rude in cinabaritne rude. |
| **Datacija** | Vzorci iz Lipoldove zbirke so iz različnih obdobij zemeljske zgodovine od karbona do krede. Največ jih je iz srednjega zemeljskega veka triasa, kar ne preseneča, saj so to najpogostnejše kamnine pri nas in vsebujejo največ fosilov. |
| **Avtor / Proizvajalec** | / |

## Slikovne priloge

| | |
|---|---|
| **Prvotna raba** | Lipoldova zbirka je nastala med letoma 1853 in 1883. Koliko vzorcev je vsebovala prvotna Lipoldova geološka zbirka ni znano. ’Ne idrijski’ del zbirke je nastal v letih med 1853 in 1867. V tem času je bil Lipold drugi geolog znamenitega dunajskega geološkega zavoda in je geološko kartiral po različnih deželah Avstro-Ogrske. Idrijski del zbirke je nastal po letu 1867, ko je bil Lipold upravitelj idrijskega rudnika. V začetnem obdobju upraviteljstva je za potrebe rudnika geološko kartiral širšo okolico Idrije in izdelal karto z obsežnim tolmačem (1874). Lipoldova zbirka vsebuje tudi ’materialne’ dokaze za njegove terenske ugotovitve. Pomembno je tudi to, da Lipoldu pomagal določati fosile znani avstrijski geolog – paleontolog E. Stur. Lipold je pridobil tudi številne vzorce mineralov in rudi iz različnih rudnikov po svetu in jih vključil v zbirko. Leta 1912 je rudniški geolog Josef Kropáč zapisal, da ima idrijski rudnik po zaslugi M. V. Lipolda eno najboljših geoloških zbirk v takratni državi Avstro-Ogrski. |
| **Sedanja raba** | Lipoldova zbirka iz obdobja 1853–1883, se ohranja, varuje in prezentira kot pomembna naravna vrednota. Zbirka danes zajema 526 primerkov. Za idrijsko ozemlje in rudnik so še posebno pomembni ostanki karbonskih rastlinskih ostankov, ki jih kasnejši raziskovalci niso več odkrili. Velja za eno najstarejših in najbogatejših tovrstnih zbirk na Slovenskem in ima veliko zgodovinsko vrednost. Vsebuje različne kamnine, fosile in rude. Obiskovalci si lahko nekaj primerkov iz Lipoldove zbirke ogledajo v okviru razstave »Pet stoletij Rudnika živega srebra in mesta Idrija«. Preostali so shranjeni v predalih pod razstavnimi vitrinami. V okviru razstave je prikazana tudi kopija njegove, na Dunaju (1873) nagrajene, karte geoloških profilov idrijskega rudišča in okolice Idrije. Kar nekaj stratigrafskih ugotovitev Marka Vincenca Lipolda velja še danes. |
| **Prvotna lokacija** | Idrijsko rudišče (III., VI., VII., VIII., IX. obzorje); okolica Idrije in Cerkna; Sveta Ana, Kobarid, Angelska gora, Radovljica |

| | |
|---|---|
| | (Slovenija); Reichenau, Paternion, Schwarzenbach, Bad Bleiberg (Avstrija); Čabar (Hrvaška), Monte Abetone (Italija); Zalatna (Romunija); Almaden, Španija; New Idria, New Almaden, Guadalupe, (ZDA). Pri nekaterih primerkih podatek o lokaciji ni znan. |
| **Sedanja lokacija** | Mestni muzej Idrija, grad Gewerkenegg (razstavni prostor 2, 3). |

## STANJE OHRANJENOSTI

| | |
|---|---|
| **Zgodovina opravljenih posegov** | Primerki so primerno ohranjeni v prostorih Mestnega muzeja Idrija. Zbirka zaenkrat ni obnovljena in urejena po sodobnih principih. Varovanje v prostoru je urejeno. |
| **Sedanje stanje** | dobro |
| **Potrebni ukrepi** | Redno obdobno vzdrževanje. |

## DOKUMENTACIJA

| | |
|---|---|
| **Naslov / zbirka / povezave itd., kjer so dostopne podrobnejše informacije** | Primerki so primerno ohranjeni v prostorih Mestnega muzeja Idrija. Zbirka zaenkrat ni obnovljena in urejena po sodobnih principih. Varovanje v prostoru je urejeno. |
| **Izpolnjevalec** | Mestni muzej Idrija |
| **Izpolnjeval je** | Miha Kosmač |
| **Datum objave** | 1. 3. 2018 |

| | |
|---|---|
| **Datum urejanja** | Never |